

ดัชนีวัฏจักรธุรกิจ

ความหมายและคำจำกัดความ

วัฏจักรธุรกิจ (Business Cycle) คือ คลื่นของภาวะเศรษฐกิจและการเงินโดยรวมที่ผกผันขึ้นลงไปตามกาลเวลา ประกอบด้วยช่วงขยายตัว (expansion) ซึ่งเป็นช่วงที่มีการขยายตัวทางเศรษฐกิจเพิ่มขึ้น และช่วงหดตัว (recession) ซึ่งเป็นช่วงที่การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจลดลง

ดัชนีวัฏจักรธุรกิจ (Business Cycle Index) คือ ดัชนีที่จัดทำจากคลื่นวัฏจักร (Cycle component) ของตัวแปรที่สำคัญ ๆ ทางเศรษฐกิจและการเงินต่าง ๆ เพื่อใช้ในการคาดการณ์ ติดตามและประเมินความเป็นไปของภาวะเศรษฐกิจโดยส่วนรวม

จุดวกกลับ (Turning Point) คือ จุดเปลี่ยนแปลงของคลื่นวัฏจักร ซึ่งแบ่งเป็น 2 ชนิด คือ

จุดสูงสุด (Peak) คือ จุดที่ภาวะเศรษฐกิจมีการขยายตัวมากที่สุด เป็นจุดสิ้นสุดของภาวะการขยายตัว และเตรียมตัวเข้าสู่ภาวะชะลอตัว (ถดถอย) ทางเศรษฐกิจ

จุดต่ำสุด (Trough) คือ จุดที่ภาวะเศรษฐกิจมีการหดตัวมากที่สุด เป็นจุดสิ้นสุดของภาวะชะลอตัว (ถดถอย) ทางเศรษฐกิจ และเตรียมตัวเข้าสู่ภาวะฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ

วัฏจักร (Duration of Cycle) คือ ช่วงของคลื่นเศรษฐกิจจากจุดสูงสุดหนึ่งถึงจุดสูงสุดถัดไป หรือจากจุดต่ำสุดหนึ่งถึงจุดต่ำสุดถัดไป

ช่วง (Phase) คือ ช่วงของคลื่นเศรษฐกิจจากจุดสูงสุดหนึ่งถึงจุดต่ำสุดถัดไป หรือจากจุดต่ำสุดหนึ่งถึงจุดสูงสุดถัดไป

ดัชนีวัฏจักรธุรกิจมี 3 ประเภท คือ

6.1 ดัชนีพร้อมวัฏจักรธุรกิจ (Coincident index) คือ ดัชนีวัฏจักรที่มีจุดเปลี่ยนแปลงของคลื่นวัฏจักรสอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจรวมของประเทศ

6.2 ดัชนีชี้นำวัฏจักรธุรกิจ (Leading index) คือ ดัชนีวัฏจักรที่มีจุดเปลี่ยนแปลงของคลื่นวัฏจักรนำหรือก่อนการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจรวมของประเทศ

6.3 ดัชนีตามวัฏจักรธุรกิจ (Lagging index) คือ ดัชนีวัฏจักรที่มีจุดเปลี่ยนแปลงของคลื่นวัฏจักรตามหรือหลังการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจรวมของประเทศ

ดัชนีวัฏจักรธุรกิจของประเทศไทย

ดัชนีพร้อมวัฏจักรธุรกิจ (Coincident Index) เป็นดัชนีที่มีระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงของคลื่นวัฏจักรสอดคล้องกับระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ ประกอบด้วยตัวแปร 9 ตัว คือ

1. ยอดจำหน่ายรถยนต์ในประเทศ
2. ปริมาณการผลิตเบียร์
3. ปริมาณการผลิตปูนซีเมนต์
4. ปริมาณการผลิตยานพาหนะเพื่อการพาณิชย์
5. ปริมาณการผลิตรถจักรยานยนต์
6. ภาษีการค้า ภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีธุรกิจเฉพาะ
7. ภาษีศุลกากร
8. มูลค่านำเข้าที่แท้จริง (ในรูปเงินบาท)
9. ดัชนียอดขายปลีก

ดัชนีชี้นำวัฏจักรธุรกิจระยะสั้น (Short Leading Index) เป็นดัชนีที่มีระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงของคลื่นวัฏจักรนำหรือก่อนระยะเวลาการเปลี่ยนแปลงของภาวะเศรษฐกิจโดยรวมของประเทศ 3-5 เดือน ประกอบด้วย ตัวแปร 6 ตัว คือ

1. พื้นที่ก่อสร้างได้รับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
2. จำนวนนักท่องเที่ยวจากต่างประเทศ
3. ดัชนีราคาหุ้น
4. มูลค่าทุนจดทะเบียนธุรกิจรายใหม่
5. มูลค่าส่งออกที่แท้จริง (ในรูปเงินบาท)
6. ปริมาณเงินตามความหมายแคบ

ดัชนีชี้นำวัฏจักรธุรกิจระยะกลาง (Medium-run Leading Index) เป็นดัชนีที่คาดการณ์วัฏจักรธุรกิจล่วงหน้า 9-11 เดือน ประกอบด้วยตัวแปร 7 ตัว คือ

1. ส่วนกลับของอัตราดอกเบี้ยระหว่างธนาคารโดยเฉลี่ย
2. พื้นที่ก่อสร้างได้รับอนุญาตในเขตกรุงเทพมหานครและปริมณฑล
3. อัตราการขยายตัวของดัชนีราคาสินค้าวัตถุดิบอุตสาหกรรมโลก
4. ส่วนกลับของดัชนีชี้นำวัฏจักรธุรกิจของญี่ปุ่น
5. ดัชนีชี้นำวัฏจักรธุรกิจของสหรัฐอเมริกา
6. มูลค่าทุนจดทะเบียนธุรกิจรายใหม่
7. อัตราการขยายตัวของปริมาณเงินตามความหมายกว้าง